

Utrikesutskottets yttrande

1976/77:2 y

med anledning av motion om utseende av observatörer i Europaparlamentet

Till konstitutionsutskottet

Genom beslut den 15 februari 1977 har konstitutionsutskottet hemställt om utrikesutskottets yttrande över motionen 1976/77:135 av fru Diesen m. fl. (m) om utseende av observatörer i Europaparlamentet.

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om tillsättande av en observatörsgrupp, i vilken parlamentariker ingår, för att följa direktvalen till Europaparlamentet, inte minst med avseende på kvinnorepresentationen.

Motionärerna erinrar om att beslut fattats inom europeiska gemenskapen rörande direkta och samtidiga val till Europaparlamentet under år 1978. De hänvisar till att direktvalen och det nya Europaparlamentet ger upphov till många obesvarade frågor, både sådana som enbart berör valen 1978 och sådana som mer tar sikte på framtiden. De framhåller även att man på ansvarigt EG-håll talat om nödvändigheten att informera kvinnorna om Europaarbetet, så att många kvinnor deltar i valet både som väljare och som kandidater.

Utskottet

Sedan överenskommelse träffats i det europeiska rådet – vilket består av de nio EG-ländernas stats- och regeringschefer och alltså icke är att förväxla med Europarådet – undertecknades i september 1976 en konvention om införande av direktval till Europaparlamentet, dvs. de europeiska gemenskapernas parlamentarikerförsamling. Genom beslutet utökas antalet platser i parlamentet från 198 till 410. Fördelningen av platserna ansluter sig till ländernas relativa storlek, med någon underrepresentation för de större länderna och motsvarande överrepresentation för de mindre.

Sålundas får Belgien 24 platser (mot 14 i den nuvarande församlingen), Nederländerna 25 (14), Luxemburg 6 (6), Danmark 16 (10), Irland 15 (10) samt Frankrike, Italien, Storbritannien och Västtyskland vardera 81 (36) platser. Enligt överenskommelsen förutses ingen ändring i Europaparlamentets kompetens. Det kommer således även i fortsättningen att ha rent rådgivande status. Ledamöterna väljs för en tid av fem år och kan inneha dubbla mandat, dvs. samtidigt vara ledamöter i Europaparlamentet och i sitt eget nationella parlament.

De första valen enligt det nya systemet skall enligt konventionen äga

rum samtidigt i de olika medlemsländerna, under en vecka i maj eller juni 1978. Varje land utarbetar egna valregler för detta första val. Det nyvalda parlamentet får sedan i uppgift att utarbeta ett gemensamt valsystem.

Konventionen underställs nu de nationella parlamenten för ratificering. I flertalet länder betraktas godkännandet som en fornsak. I England och Frankrike kan dock problem icke uteslutas.

Sverige är icke medlem av de europeiska gemenskaperna (EG). Däremot är Sverige medlem av Europarådet alltsedan detta bildades 1949. Riksdagen väljer årligen svenska ledamöter och suppleanter i Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling.

Utrikesutskottet instämmer i motionärernas bedömning att reformeringen av Europaparlamentet reser ett antal frågor som är av intresse även ur svensk synpunkt. Vissa av dessa frågor rör förhållandena i samband med det första valet medan flertalet är av mer långsiktig natur och kräver kontinuerlig bevakning under en längre period. Utrikesutskottet utgår från att den svenska utrikesförvaltningen genom ambassaderna i vederbörande länder och delegationen i Bryssel bevakar händelseutvecklingen och rapporterar därom. Utskottet räknar med att utrikesdepartementet i lämplig form sammanställer information. Riksdagspartierna har även själva möjlighet att inom ramen för sitt eget internationella samarbete följa den politiska debatten i detta sammanhang och i samband därmed ta del av erfarenheter och informationer som de bedömer av särskilt intresse.

Däremot finner utrikesutskottet det icke behövt eller lämpligt att en särskild observatörsgrupp med parlamentariskt inslag tillsätts för ändamålet.

Motionen 1976/77:135 avstyrks därför för utrikesutskottets del.

Stockholm den 10 mars 1977

På utrikesutskottets vägnar
ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herr Hernelius (m), fru Lewén-Eliasson (s), herr förste vice talmannen Bengtson (c), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Åberg (fp), fru Jonäng (c), Sundberg (m), herrar Ericson i Örebro (s), Korpås (c), fru Sigurdsen (s), herrar Wirmark (fp), Jan Bergqvist i Göteborg (s) och Silfverstrand (s).